

Nový časopis o literatúrach a kultúrach strednej Európy

Anna Zelenková (Praha)

Informovať o založení nového vedeckého časopisu sa môže na prvý pohľad zdať ako správa, ktorá iba dokladá ďalšiu položku do knižničných databáz. Ako vieme, tak šanca na úspech periodika vzniká napr. v prípade menej frekventovanej, ale relevantnej témy a koncepčného zamerania, za čím stojí aj výrazná osobnosť, silná redakčná rada alebo monotematické číslo. Výhodou je aj komparatívne, interdisciplinárne a metodologické uchopenie problematiky s vyprofilovaným odborovým základom, ktorý sa stáva akosi „vlajkovou loďou“ s „nákladom“ netradičných, originálnych vízií, myšlienok a nápadov. V decembri 2019 vyšli prvé dve čísla nového periodika s názvom *Stredoeurópske pohľady* a jeho podtitul „Časopis pre jazyk, literatúru, kultúru a médiá“ vypovedá o širšej polytematickej orientácii oscilujúcej medzi filológiou a areálovými štúdiami. Filologicko-kulturologický záujem o problematiku štúdia strednej Európy (ktorý časopis sľubuje) by mal pritiahnúť vedec-kú obec najmä z tých krajín, ktoré si vytvárajú svoju podobu stredoeurópskej identity ako určitej „jednoty v mnohorakosti“.

Časopis začal vydávať Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr Fakulty stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Šéfredaktorka Dominika Hlavínová Tekeliová sa môže oprieť o redakčnú radu, ktorej členom je aj vedúci špičkového tímu *Stredoeurópske medziliterárne vzťahy* Tibor Žilka, jedna z osobností tzv. nitrianskej semioticko-komunikačnej školy, ktorú doplnil o nové aspekty intertextuálnych a imagologických výskumov. *Stredoeurópske pohľady* nadväzujú na almanach *Kultúra a súčasnosť* vydávaný v rokoch 2004–2018, na ktorom mal hlavnú zásluhu prozaik, literárny vedec, kritik a bývalý redaktor Slovenských pohľadov Peter Andruška, dlhoročný pracovník a zakladateľ vydávajúceho Ústavu. Ako vidieť už z prvých dvoch čísel, tak na rozdiel od voľnejšieho

historicko-kultúrneho záberu tohto almanachu majú v *Stredoeurópskych pohľadoch* prevažovať texty s tematickým zameraním na literatúru, kultúru a médiá krajín tzv. V4 (Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Slovensko) a sú vítané rôzne prístupy podporujúce interdisciplinárnu a odborovú konfrontáciu. Koncepcia časopisu predpokladá uprednostňovanie imagologicko-komparatívnych analýz etnických stereotypov, štúdia obrazov „inakosti“ a ich multikultúrne reflexie v slovesných textoch. V popredí by mali byť aj sondy do života minorít a menšinových literatúr a skúmanie židovského elementu ako archetypálneho znaku stredoeurópskeho medzikultúrneho dialógu.

Vyššie uvedené orientáciu potvrdzuje aj úvodné číslo, ktoré monotematicky mapuje etnické stereotypy v literatúrach krajín V4 vo vzájomných vzťahoch a historických súvislostiach, a druhé číslo sa zameralo na podrobnejšiu rekognoskáciu židovskej literatúry a na jej dejinnú skúsenosť v slovansko-neslovanskom priestore strednej Európy. Časopis dodržiava klasické rozčlenenie na štúdie, materiály, recenzie či spravodajskú rubriku a príspevky by mali byť (s ohľadom na nadnárodnú orientáciu časopisu) publikované vo všetkých stredoeurópskych jazykoch (okrem slovenčiny však najmä v angličtine). Bude sa uprednostňovať najmä slavistický a komparatívny aspekt, pretože si redakcia kladie za cieľ eliminovať izolované analýzy v rámci systému jednej národnej literatúry. Preto sa jednou z podmienok pre publikovanie príspevku stane jeho vzťahový aspekt zakomponovaný buď teoreticky, alebo v literárnohistorickej interpretácii, vychádzajúcej z materiálu aspoň dvoch literatúr. Už z prvého čísla je zrejma ambícia časopisu prezentovať sa ako otvorená, ale tematicky zjednocujúca platforma pre hlbšie poznanie kultúrnych dejín strednej Európy, a to prostredníctvom jazyka a literatúry.

Anna Zelenková (Praha)

Nový časopis o literaturách a kulturách strednej Európy

doc. PhDr. Anna Zelenková, Ph.D.

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

Valentinská 1, 110 00 Praha 1, Česká republika

zelenkova.anna@centrum.cz

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.